

len. Nu, tredive år efter fondens oprettelse, ser det omsider ud til, at samlingen, der består af 160 malerier, over 1400 tegninger og over 100 skitsebøger, foruden godt 120 arbejder af andre kunstnere, kan finde blivende sted i Tistrup. På udstillingen i Janus Bygningen, der varer til d. 10. marts, kan man få et indtryk af Anna Klindt Sørensens livsværk, der placerer hende som en af sin tids betydeligste danske kolorister og malere.

Den forsvundne udsmykning

I 1964 fik Anna Klindt Sørensen fra Statens Kunstfond en udsmykningsopgave, den eneste, der blev hende til del. Hun skabte en serie store billeder til aulaen på Dagnæs Skole i Tyrsted Uth Kommune ved Horsens. Hun tog udgangspunkt i landskabet omkring skolen og dens oprindelse i den gamle landsbyskole. Billederne blev malet på stedet, og en tidligere lærer har fortalt, hvordan hun slog sig ned og endog overnattede i aulaen, mens hun arbejdede på udsmykningen.

*Den trefags i St. Kongensgade. 1942.
Olie på lærred. 140 x 175 cm.*

Billederne blev malet på masonitplader, to af dem fik titlerne "Stalden Tyrsted-Utnæs" (212 x 120 cm) og "Sct.Hans aften på Purhøj", (120 x 242 cm). Et tredje forestiller inspektørboligen og skolegården, befolket med legende børn (122 x 366 cm). De første to billeder regnede Anna Klindt Sørensen for så væsentlige, at hun lånte dem til sine retrospektive udstillinger i Nikolaj Kirke (1968) og igen på Sophienholm (1976). Af lånepapirer til udstillingen på Sophienholm fremgår det, at skolen bidrog med ialt fem malerier til udstillingen. Billederne var forsikret for 50.000 kr.

Under forberedelserne til den retrospektive udstilling i 2014 opsøgte vi skolen for at besøge og fotografere udsmykningen, men måtte konstatere, at man på stedet intet kendte til den. Først ved et fornyet besøg dukkede det store billede fra skolegården op, øjensynlig hentet frem fra et eller andet depotrum.

En forespørgsel til skoleforvaltningen i Horsens Kommune skabte ikke klarhed over de øvrige billeders skæbne. Dog fandt man frem til en kopi af et brev fra skolen til Statens Kunstfond fra 1975. Af brevet fremgår det, at aulaen har ændret

karakter ved en ombygning og nu tjener som et gennemgangsrum. De hvide vægge, som Anna Klindt Sørensen havde bestemt som baggrund for billederne, skal erstattes af panelbeklædning. Fra skolen spørger man, hvordan man skal forholde sig med billederne og foreslår at de flyttes til forhal og gange, dog kan et af dem måske blive hængende i den tidligere aula. Statens Kunstfonds svar kendes ikke. Angiveligt rækker fondets journalstyring ikke så langt tilbage...

Horsens Kommune svarer omsider d. 29.5.2015, at det ikke har været muligt at lokalisere malerierne, men at man vil henstille til skolen, at det eneste billede, der synes bevaret, anbringes på en egnet plads, hvor det kan komme til sin ret.

Et af Anna Klindt Sørensens efterladte billeder har titlen "Mislykket format til Dagnæs Skole" (213 x 222 cm, på masonit). Det og et forarbejde, et lille lysende billede af inspektørboligen, vidner om, at hvad der måske er gået tabt, bestemt ikke var mislykket. Desværre kendes end ikke et fotografi fra aulaen, Skulle nogen mon kende til billedernes skæbne hører vi gerne derom.

Anna Klindt Sørensen kommer til Tistrup

Af Troels Andersen

Den 23. januar 2016 åbner i Tistrup en stor retrospektiv udstilling af Anna Klindt Sørensens efterladte malerier, tegninger og grafik.

Anna Klindt Sørensen levede fra 1899 til 1985. Hun var født på en stor gård i nærheden af Ry, men brød ud fra tilværelsen på landet og søgte efter et par højskoleophold ind på Kunstakademiet i København. Her tog hun del i det elevoprør, der fulgte i forbindelse med besættelsen af professoraterne i malerkunst i 1920. Hun forlod akademiet for bestandig, men opgav ikke maleriet og drog i december 1922 til Paris for at uddanne sig, mens hun ernærede sig som, hvad vi i dag kalder en pair pige. I fritiden besøgte hun maler- og tegneskoler. Sammen med en veninde malede hun landskaber i Sydfrankrig, to af dem blev antaget til udstilling på Salon d'Automne, I 1925 var hun - lige som Francisca Clausen - en kort tid elev hos Fernand Leger, men måtte bryde op og vende hjem, da hendes far døde. I 1926 vendte hun tilbage til Paris, lejede et lille atelier og arbejdede mest på egen hånd med maleriet. Om aftenen tegnede hun ivrigt på byens croquisskoler. Af russiske emigranter lærte hun at arbejde med batik og tekstiler, der kunne skaffe hende indtægter. Hun arbejdede langsomt, med opstillinger, udsigter fra ateliervinduet eller portrætter, der blev brudt op i facetter under inspiration fra kubismen.

Først i trediverne spidsede den økonomiske krise til i Europa, og det mærkedes også blandt kunstnerne. Ligesom Francisca Clausen brød Anna Klindt Sørensen op i 1932, hun sagde sit atelier op og vendte tilbage til Danmark. Forinden holdt hun i en lejlighed på Boulevard Montparnasse hos en amerikansk veninde en udstilling af malerier. En håndskrevet plakat og et trykt invitationskort er alt hvad der findes derom, men det var åbenbart en mønstring af, hvad hun havde nået gennem de foregående fem år. Nogle af billederne fra udstillingen beholdt hun livet igennem, og de udgør en gruppe for sig på den retrospektive udstilling. Senere i trediverne vendte hun tid efter anden tilbage til Paris på kortere ophold, hvor hun lejede sig ind på hotelværelser.

Malerinden Vera Myhre. 1955. Olie på lærred. 67 x 35,5 cm.

Hun udstillede første gang i Danmark på Kunstnernes Efterårsudstilling i 1928, men i afdelingen for dekorativ kunst, hvor hun viste tre tørklæder. Året efter fik hun antaget tre malerier, hvoraf et var blevet til tre år tidligere i det store hus i Ry, som hendes forældre havde købt i 1923, da faderen overlod gården til sin søn. Det viser udsigten fra en balkon ud mod den nedgående vintersol. I 1930 deltog hun på KE med en kubistisk præget "Opstilling med kaffekande". Trediverne igennem udstillede hun hvor det kunne falde, i boligindretningsforretninger og andre steder, hvor der var mulighed for et salg. I 1936 gentog hun eksperimentet fra Paris og åbnede en udstilling i en lånt lejlighed på Park Alle i Aarhus. Hun viste i en broget ophængning alle sider af sit virke, også tekstiler og malerier på glas. Nogle af hendes modelbilleder var højst utraditionelt anbragt i lejlighedens badeværelse. I en polemik med Aarhus Stiftstidendes unge anmelder Georg Andresen, der strakte sig over flere dage, endte hun med at citere et digt af "min afdøde ven" "Spids" (Alfred Kie) - han nåede naturligvis aldrig at fylde sine tyve år." (Kie, der også var maler, nåede kun at udgive en eneste digtsamling

med titlen "Floden".) En anden af hendes bekendte blev siden digteren Bodil Bech.

Omkring 1940 flyttede Anna Klindt Sørensen til København, hvor hun begyndte at arbejde på Grafisk Skole på Kunstakademiet og gjorde de første forsøg med litografi og radering der skulle blive indledningen til et frodigt grafisk livsværk. Holger J. Jensen, den daglige leder af Grafisk Skole, var, ligesom en af hendes venner fra de første år i Paris, maleren Kay Christensen, medlem af "Decembristerne". I 1942 blev Anna Klindt Sørensen, sikkert med støtte fra de to, optaget i sammenslutningen. Det første år deltog hun med ikke mindre end 28 malerier, i sig selv var en hel retrospektiv ophængning. Hun udstillede på sammenslutningen så godt som hvert år lige til sin død. I en særlig montre samlede hun gerne skitser og ting i en frodig blanding, der ledsagede ophængningen af malerier.

På Grafisk Skole mødte hun kolleger i et levende miljø, hvor der ikke blot blev arbejdet med grafik, men også tegnet efter model. Her, og på Croquisskolen i Nyhavn fortsatte hun med at tegne, som hun havde gjort det i Paris, utallige sider i skitsebøger, raderplader og litografier fyldtes med studier af kvindekroppen. Croquisstudiet var en stadig øvelse i at se og registrere det sete, og hendes glæde ved kvindekroppen kom også til udtryk i store modelbilleder.

Under krigen malede hun i sommermånederne landskaber rundt om i Danmark, på nordkysten af Sjælland, på Bornholm, på Mols, ved Sejerøbugten og under besøg hos moderen i Ry. Dertil kom portrætter af venner og bekendte. Hendes første store lærred viser Holger J. Jensen i et interiør med åben dør ud til et trapperum, siddende foran staffeliet med et modelbillede. Maleren Jeppe Vontilius var model for et forrygende portræt og under et besøg på Mols hos en anden af "Decembristerne", Aage Fredslund Andersen, malede hun i 1944 sig selv i arbejde, igen med udblik til et trapperum gennem en åben dør. Hendes evne til at indfange en persons væsen i næsten karikeret fremstilling fuld af humor slår ud i disse og mange senere portrætter med fuld styrke. Samtidig frigør hun mere og mere farven i en levende, spontan penselskrift.

I de første år efter krigen rejste hun til Sverige, og frem for alt Norge, hvor hun var gentagne gange i årene fra 1946-54.

Hun fik atelier på Dansk-norsk Samvirkes ejendom Lysebu og mødte her bl.a. maleren Sigurd Winge, der hjalp hende med at trykke raderinger. I et digt, gengivet 1952 i "Decembristernes" katalog, skriver hun om "Lysebu min fuglerede" og fylder digtet med alle årstidernes farver. Hun elskede sneen på fyrretræernes mørkegrønne grene, de rosa toner og violblå skygger. Skitsebøgerne fyldtes med hurtige rids af landskaber, oplevet på rejser rundt i landet. Malerier med motiver fra Lysebu, Gudbrandsdalen, Telemarken, Dovre, og helt nordpå fra Narvik figurerede i de år ofte på "Decembristernes" udstillinger.

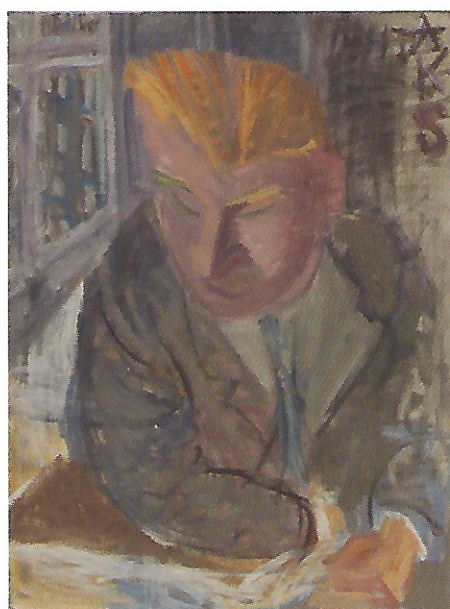
Siden gik rejserne sydpå til stærkere farver og lys. Det begyndte med et ophold i 1954 på San Cataldo, der gav stof til et stort lærred i en ny kolorit med kraftige, mattede farver. Siden fulgte rejser til Spanien, de Kanariske Øer, Tunis og Kenya. Fra rejserne hjembragte hun skitser i pastel, tegning og mindre billeder, der efter hjemkomsten blev benyttet i store kompositioner, hvori penslerne fik frit løb og de forskellige scener flettedes rapsodisk sammen i skiftende perspektiver.

Efter moderens død i 1961 beholdt hun sin lejlighed i København, men opholdt sig mere og mere i Petersborg, den store, gamle villa i Ry. Her havde hun sit malerværelse på første sal og fyldte rummene nedenunder med sine egne og andres billeder. Hun gjorde testamente og forestillede sig huset indrettet dels som et museum for kvindelige kunstnere, dels som en legatbolig, og begyndte at samle på arbejder af kvindelige kolleger. Blandt dem var veninderne fra den korte tid på Kunstakademiet, Margrethe Clausen og Asta Ring Schultz. Andre, som Gudrun Poul-

Malerindeportræt/Selvportræt. 1942. Olie på lærred. 64 x 47 cm.

Maleren Jeppe Vontilius. 1942/1944. Olie på lærred. 80 x 60 cm.

sen og Vera Myhre, havde hun mødt senere i livet, på Croquisskolen og i Kvindelige Kunstneres Sammenslutning, hvor hun energisk fortsatte sin ungdoms kamp for kvinders ret til ligestilling i kunsten. Desuden købte hun arbejder af jævnaldrende og yngre kunstnere til museums-samlingen. I tresserne og halvfjerdserne gav flere store retrospektive separatudstillinger, bl.a. på Gentofte Rådhus (1961), Nikolaj (1968), Sophienholm (1976) og Kunstbygningen i Århus (1978), mulighed for at se, hvad der gemte sig i Petersborg. I offentlige samlinger og museer fandtes kun ganske få arbejder af hende.

Nogle af hendes bedste billeder blev til i Ry, udsigten fra et vindue i malerstuen gav stof til adskillige billeder og grafiske arbejder. Fra balkonen, hvor hun i 1925 havde malet vintersolen bag et stort fyrretræ, så

hun atter ud over vandet, mod skoven på den anden side af søen. Det monumentale lærred "Vinter i Ry", blev kulminationen på mange års arbejde, et digt om livets fylde og dets afslutning, en bekendelse til naturen, til farven og lyset.

Drømmen om et museum for kvindelige kunstnere i Petersborg brast efter hendes død, da byrådet i Ry ikke alene afslog at støtte museumstanken, men tilmed tvangskøbte, frastykkede og videresolgte villaen til private. Den fond, der ifølge Anna Klindt Sørensens testamente skulle stiftes og tage vare på hendes arv, måtte i stedet realisere testamentets anden mulighed, et legat for kvindelige kunstnere. Fondet bevarede dog hele samlingen af hendes egne og andres værker. Legatet har siden stiftelsen i 1986 kunnet uddele 3,6 mi kr., godt halvanden gang fondskapita-

len. Nu, tredive år efter fondens oprettelse, ser det omsider ud til, at samlingen, der består af 160 malerier, over 1400 tegninger og over 100 skitsebøger, foruden godt 120 arbejder af andre kunstnere, kan finde blivende sted i Tistrup. På udstillingen i Janus Bygningen, der varer til d. 10. marts, kan man få et indtryk af Anna Klindt Sørensens livsværk, der placerer hende som en af sin tids betydeligste danske kolorister og malere.

Den forsvundne udsmykning

I 1964 fik Anna Klindt Sørensen fra Statens Kunstfond en udsmykningsopgave, den eneste, der blev hende til del. Hun skabte en serie store billeder til aulaen på Dagnæs Skole i Tyrsted Uth Kommune ved Horsens. Hun tog udgangspunkt i landskabet omkring skolen og dens oprindelse i den gamle landsbyskole. Billederne blev malet på stedet, og en tidligere lærer har fortalt, hvordan hun slog sig ned og endog overnattede i aulaen, mens hun arbejdede på udsmykningen.

*Den trefags i St. Kongensgade. 1942.
Olie på lærred. 140 x 175 cm.*

Billederne blev malet på masonitplader, to af dem fik titlerne "Stalden Tyrsted-Utnæs" (212 x 120 cm) og "Sct.Hans aften på Purhøj", (120 x 242 cm). Et tredje forestiller inspektørboligen og skolegården, befolket med legende børn (122 x 366 cm). De første to billeder regnede Anna Klindt Sørensen for så væsentlige, at hun lånte dem til sine retrospektive udstillinger i Nikolaj Kirke (1968) og igen på Sophienholm (1976). Af lånepapirer til udstillingen på Sophienholm fremgår det, at skolen bidrog med ialt fem malerier til udstillingen. Billederne var forsikret for 50.000 kr.

Under forberedelserne til den retrospektive udstilling i 2014 opsøgte vi skolen for at besøge og fotografere udsmykningen, men måtte konstatere, at man på stedet intet kendte til den. Først ved et fornyet besøg dukkede det store billede fra skolegården op, øjensynlig hentet frem fra et eller andet depotrum.

En forespørgsel til skoleforvaltningen i Horsens Kommune skabte ikke klarhed over de øvrige billeders skæbne. Dog fandt man frem til en kopi af et brev fra skolen til Statens Kunstfond fra 1975. Af brevet fremgår det, at aulaen har ændret

karakter ved en ombygning og nu tjener som et gennemgangsrum. De hvide vægge, som Anna Klindt Sørensen havde bestemt som baggrund for billederne, skal erstattes af panelbeklædning. Fra skolen spørger man, hvordan man skal forholde sig med billederne og foreslår at de flyttes til forhal og gange, dog kan et af dem måske blive hængende i den tidligere aula. Statens Kunstfonds svar kendes ikke. Angiveligt rækker fondets journalstyring ikke så langt tilbage...

Horsens Kommune svarer omsider d. 29.5.2015, at det ikke har været muligt at lokalisere malerierne, men at man vil henstille til skolen, at det eneste billede, der synes bevaret, anbringes på en egnet plads, hvor det kan komme til sin ret.

Et af Anna Klindt Sørensens efterladte billeder har titlen "Mislykket format til Dagnæs Skole" (213 x 222 cm, på masonit). Det og et forarbejde, et lille lysende billede af inspektørboligen, vidner om, at hvad der måske er gået tabt, bestemt ikke var mislykket. Desværre kendes end ikke et fotografi fra aulaen, Skulle nogen mon kende til billedernes skæbne hører vi gerne derom.

